

Rezime

U radu je prikazano istraživanje usmereno na ispitivanje međupolnih razlika na subdimenzijama Skale traženja senzacija Zakermanovog modela ličnosti (Zuckerman, 1979; 1994). U te svrhe, na uzorku od 475 ispitanika oba pola (46,3% muškaraca i 53,7% žena), starosti od 18 do 64 godina, primenjena je Skala traženja senzacija forme V (SSS-V). Međupolne razlike su ispitane primenom diskriminativne analize. Rezultati ukazuju na značajnu razliku između muških i ženskih ispitanika na subdimenzijama Traženja senzacija (RC = 0,195, $p < 0,01$). Rezultati su u skladu sa tezom (Zuckerman, 2000, Zuckerman & Khulman, 2000) o monoamin-oksidazi (MAO) kao ključnoj determinanti međupolne diskriminativnosti na Traženju senzacija.

Ključne reči: Traženje senzacija, polne razlike, monoamin-oksidaza (MAO)

Uvod

Traženje senzacija jedna je od kompleksnih osobina ličnosti, koja se kod pojedinaca manifestuje u različitim oblicima potrebe za fizičkom i psihičkom stimulacijom. Iz svakodnevnog života je vidljivo kako nekim osobama vrlo lako postane dosadno, osećaju se skućeno i napeto u situacijama u kojima se ne događa ništa ili se događa malo toga po njihovom poimanju stvari. Kako imaju potrebu učiniti stvari koje ostali smatraju rizičnima ili u najmanju ruku neobičnima, a postoje i oni koji uobičajene, svakodnevne aktivnosti smatraju sasvim dovoljno stimulišućima i zadovoljavajućima.

Traženje senzacija se može manifestovati na različite načine, te tako Zakerman razlikuje četiri subdimenzije ovog konstrukta:

1. traženje uzbuđenja i avantura, (Thrill and Adventure Seeking – TAS)

- odnosi se na osobe prvenstveno usmerene na traženje fizičkih uzbuđenja, npr. ljudi koji se bave ekstremnim sportovima, kao što su ekstremni alpinizam, skakanje padobranom ili dubinsko ronjenje, ili pak oni koji odabiru rizična zanimanja, kao npr. rad na visinskim konstrukcijama, vatrogasci ili piloti

2. traganje za iskustvom, (Expirience Seeking – ES)

- na taj aspekt ukazuje odabir neobičnog stila života ili traženje uzbuđenja putem uma i čula (umetnost, putovanja, upotreba droga, itd.); ne uključuje nužno opasne telesne aktivnosti

3. dezinhibicija (Disinhibition – Dis)

- odnosi se na odbacivanje kočnica u socijalnim okruženjima, npr., konzumiranjem alkohola i razuzdanim seksualnim ponašanjem

4. osetljivost na dosadu (Boredom Susceptibility – BS)

Šta čini neke ljude sklonim takvom ponašanju? Naučnici se slažu da traženje senzacija ima jaku biološku podlogu. Prva Zakermanova teorija o optimalnom nivou stimulacije ili uzbuđenja kaže, da postoji optimalni nivo stimulacije potreban pojedincu za najbolje funkcionisanje, a osoba će tražiti takve situacije i doživljaje koji će joj omogućiti da postigne i održi nivo uzbuđenja koji joj najviše odgovara. Kod nekih se ta granica nalazi nisko, što znači da takvi ljudi postižu optimum uzbuđenosti niskim intenzitetom stimulacije i lako postaju preterano uzbuđeni, te izbegavaju situacije sa visokim nivoom stimulacije. Kod drugih je situacija upravo obrnuta: osobe koje imaju visoku granicu pobuđivanja trebaju i traže jače i intenzivnije senzacije kako bi se dobro osećali (Beck, 2000).

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com